

Sygn. akt I KK 133/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kapiński

SSN Paweł Kołodziejcki (sprawozdawca)

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie Anety Orzechowskiej
del. do Prokuratury Krajowej,

w sprawie **A. D. i T. B.**

skazanych z art. 158 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 października 2022 r.,

kasacji wniesionej z przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 (Zaż 20/21)

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 o pozostawieniu bez rozpoznania
apelacji oskarżyciela publicznego oraz

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie i utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 i przekazuje temu Sądowi sprawę w celu nadania jej dalszego biegu;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze co do rozstrzygnięcia o karze wobec obu skazanych i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. W. z Kancelarii Adwokackiej we W. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23 % VAT, tytułem niepłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu za obronę skazanego T. B. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. L. z Kancelarii Adwokackiej w Jeleniej Górze kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23 % VAT, tytułem niepłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu za obronę skazanego A. D. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz kwotę 777 zł (siedemset siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów dojazdu obrońcy na rozprawę przed Sądem Najwyższym w dniu 26 października 2022 r.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20, uznał A. D. i T. B. za winnych popełnienia występku z art. 158 § 2 k.k. i na mocy tego przepisu wymierzył oskarżonemu A. D. karę 4 lat pozbawienia wolności, a oskarżonemu T. B. karę 3 lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelacje wywiedli obrońcy oskarżonych, zaskarżając je w całości. Rozpoznawszy te środki odwoławcze, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze zaskarżony został również przez oskarżyciela publicznego, na niekorzyść oskarżonych, w zakresie rozstrzygnięcia o karze. Apelacja ta została zarządzeniem z dnia 20 listopada 2020 r., sygn. akt III K 69/20, przyjęta przez Przewodniczącego Wydziału III Karnego Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze jako spełniająca wymogi formalne. W dniu 23 lutego 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wezwał Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze do usunięcia braku formalnego tej apelacji poprzez przedstawienie aprobaty prokuratorskiej w terminie do dnia 25 lutego 2021 r., bowiem została ona podpisana przez asesora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze. Pismem z dnia 23 lutego 2021 r. Zastępca Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze poinformował Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, że apelacja z dnia 17 listopada 2020 r., wniesiona w sprawie PR [...], która została sporządzona i podpisana przez asesora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze, zyskała aprobatę zgodnie z § 69 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. W trakcie rozprawy apelacyjnej w dniu 25 lutego 2021 r., Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem zobowiązał prokuratora do przedstawienia informacji dotyczącej autora apelacji poprzez wskazanie daty, kiedy asesorowi została powierzona funkcja do wykonywania czynności prokuratorskich, wskazania czy prowadził on postępowanie przygotowawcze i czy wykonywał czynności zastrzeżone dla prokuratora w sprawie PR [...] Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze. Pismem z dnia 4 marca 2021 r. Zastępca Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze poinformował Sąd Apelacyjny we Wrocławiu o terminach mianowania autora apelacji na stanowisko asesora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze i okresie powierzenia mu wykonywania czynności prokuratorskich (do 11 lutego 2022 r.). Dodatkowo wskazano, że autor wniesionego aktu oskarżenia nie był referentem postępowania PR [...] i oprócz sporządzenia apelacji w tej sprawie nie wykonywał innych czynności.

W dniu 11 marca 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem o sygn. akt II AKa 335/20, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k., pozostawił bez

rozpoznania apelację oskarżyciela publicznego z dnia 17 listopada 2020 r. od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r. w sprawie o sygn. akt III K 69/20 przeciwko oskarżonym A. D. i T. B. . Na to orzeczenie Prokurator Rejonowy w Jeleniej Górze wniósł w dniu 22 marca 2021 r. zażalenie, które nie zostało uwzględnione, bowiem postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o pozostawieniu apelacji oskarżyciela publicznego bez rozpoznania.

W dniu 30 marca 2022 r. Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego kasację w tej sprawie. Zakresem zaskarżenia objęto prawomocne postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 (Zaż 20/21), utrzymujące w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20, w przedmiocie pozostawienia bez rozpoznania apelacji wniesionej przez asesora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r. w sprawie o sygn. akt III K 69/20, przeciwko oskarżonym A. D. i T. B. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20, utrzymujący w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20.

W odniesieniu do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Wrocławiu z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 (Zaż 20/21) w kasacji podniesiono zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść postanowienia naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegającego na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej, w toku której Sąd drugiej instancji wyraził błędny pogląd, że wada wniesionego przez oskarżyciela publicznego zwyczajnego środka odwoławczego od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze, z dnia 12 października 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt III K 69/20, wyrażająca się w podpisaniu apelacji przez asesora, nie podlega konwalidacji w trybie art. 120 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy nastąpiło błędne określenie podmiotu faktycznie wnoszącego środek odwoławczy, co doprowadziło do utrzymania w mocy niezasadnego – bo wydanego z rażącym naruszeniem art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. – postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt

II AKa 335/20 o pozostawieniu wywiezionej przez asesora apelacji bez rozpoznania, jako wniesionej przez osobę nieuprawnioną.

Natomiast w odniesieniu do wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20 w kasacji podniesiono zarzut rażącego i mogącego mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 425 § 1 k.p.k. w zw. z art. 444 § 1 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., polegającego na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej zaskarżonego apelacjami prokuratora oraz obrońców, wydanego wobec oskarżonych A. D. i T. B., wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20, poprzez zaakceptowanie i przeniesienie na etap procedowania i wyrokowania w postępowaniu odwoławczym błędnego poglądu wyrażonego w postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 (Zaž 20/21), utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20, że apelacja wniesiona przez asesora prokuratury od wyroku sądu okręgowego jako Sądu pierwszej instancji w sprawie, w której asesor nie był referentem postępowania i nie wykonywał czynności procesowych, jest środkiem odwoławczym sporządzonym i wniesionym przez nieuprawnioną osobę i uchybienie to nie podlega konwalidowaniu w trybie przewidzianym w art. 120 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy środek odwoławczy faktycznie został wniesiony przez prokuratora, a wadliwość polegająca na niewłaściwej reprezentacji uprawnionego podmiotu i w konsekwencji braku podpisu oskarżyciela publicznego winna stanowić podstawę do wezwania o usunięcie braku formalnego pisma procesowego, zgodnie z art. 120 § 1 k.p.k., co skutkowało niezasadnym, albowiem w sposób rażąco naruszającym art. 120 § 1 k.p.k. oraz art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., pozostawieniem bez rozpoznania apelacji wywiezionej przez oskarżyciela publicznego jakim jest prokurator, wniesionej na niekorzyść oskarżonych A. D. i T. B. i rozpoznaniem jedynie apelacji wniesionych na korzyść oskarżonych przez ich obrońców i utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt III K 69/20, czego skutkiem było rażące

naruszenie zasady dwuinstancyjności postępowania poprzez pozbawienie strony postępowania - oskarżyciela publicznego - prawa do kontroli wyroku Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze i tym samym nierozpoznanie przez Sąd *ad quem* sformułowanych w tym zakresie w apelacji zarzutów i wniosków co do kar orzeczonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze wobec oskarżonych A. D. i T. B..

W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu o sygn. II AKa 335/20 z dnia 11 marca 2021 r. oraz uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20 i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się zasadna.

Rację ma Prokurator Generalny twierdząc, iż zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (oraz utrzymane nim w mocy postanowienie tegoż Sądu z dnia 11 maja 2021 r.) zapadło z rażącym naruszeniem wskazanych w skardze przepisów prawa, co miało istotny wpływ na treść tego orzeczenia. Nie ulega wątpliwości, iż Sąd odwoławczy (orzekając w instancji poziomej) dokonał nierzetelnej kontroli wniesionego zażalenia, akceptując błędne stanowisko Sądu pierwszej instancji, że podpisanie apelacji przez asesora prokuratury ma charakter braku niepodlegającego konwalidacji, a co za tym idzie, należy pozostawić ją bez rozpoznania jako złożoną przez osobę nieuprawnioną.

Nie budzi wątpliwości, że pozostawienie środka odwoławczego bez rozpoznania w trybie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. może nastąpić wówczas, gdy brak formalny ma charakter nieusuwalny. Jeżeli natomiast ma on charakter usuwalny, to sąd zobowiązany jest w pierwszej kolejności wdrożyć procedurę zmierzającą do jego sanowania, przewidzianą w art. 120 § 1 k.p.k. Dopiero gdy podmiot wezwany nie uzupełni stwierdzonego braku w wyznaczonym terminie, dopuszczalne jest wydanie przez sąd zarządzenia o pozostawieniu bez rozpoznania przyjętego środka odwoławczego.

Brak podpisu osoby występującej z pismem należy do braków o charakterze usuwalnym. W judykaturze i doktrynie podkreśla się, że **z sytuacją taką będziemy mieli do czynienia zarówno wówczas, gdy brak jest podpisu w ogóle, jak i w wypadkach równoważnych, do których zalicza się m.in. naniesienie podpisu niewłasnoręcznego, nieprawdziwego, czy też przez osobę inną niż ta, od której pismo pochodzi** (zob. uchwała SN (7) z dnia 18 lipca 1979 r., VI KZP 13/79, OSNKW 1979, nr 10, poz. 99; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2012 r., III KZ 91/11, OSNKW 2012, nr 3, poz. 33; J. Skorupka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, s. 1140; T. Grzegorczyk [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 454). **Ustalając wnoszącego pismo procesowe nie można sugerować się wyłącznie podpisem, a należy oceniać taki dokument jako całość. Pomocne w tym zakresie może być nie tylko oznaczenie wnoszącego pismo (art. 119 § 1 pkt 2 k.p.k.), lecz także sama jego treść.**

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że treść pozostawionego bez rozpoznania środka odwoławczego jednoznacznie wskazuje, iż wnoszącym apelację był Prokurator Rejonowy w Jeleniej Górze, a więc podmiot, który niewątpliwie był oskarżycielem publicznym, a tym samym stroną postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze pod sygnaturą akt III K 69/20. W piśmie tym *expressis verbis* wskazano bowiem, że jest to „Apelacja Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze” (k. 405). Ponadto na pierwszej stronie widnieje również pieczęć ww. jednostki organizacyjnej prokuratury jako organu wnoszącego skargę. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, orzekający tak w pierwszej, jak i drugiej instancji w przedmiocie dopuszczalności środka odwoławczego pochodzącego od oskarżyciela publicznego błędnie określił podmiot wnoszący apelację przyjmując, że był nim asesors Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze. Tymczasem jak wskazano wyżej, środek odwoławczy pochodził od Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze, a asesors ww. jednostki jedynie go podpisał, do czego w niniejszej sprawie nie był uprawniony. W zaistniałej sytuacji Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, przed ew. pozostawieniem apelacji bez rozpoznania, powinien był zastosować tryb przewidziany w art. 120 § 1 k.p.k. i

wezwać Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze to uzupełnienia braku poprzez podpisanie środka odwoławczego. Nieuczynienie tego i pozostawienie apelacji oskarżyciela publicznego bez rozpoznania stanowiło rażące naruszenie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz art. 120 § 1 k.p.k. (por. postanowienie SN z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt IV KK 487/20, LEX nr 3301572; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2022 r., sygn. akt IV KK 333/20, LEX nr 370249). Jednocześnie doszło do przeniesienia tego błędu na etap drugoinstancyjny, albowiem kontrola odwoławcza postanowienia dokonana w instancji poziomej była wadliwa i nie spełniająca kryterium rzetelności. Powyższe uchybienie miało istotny wpływ na zaskarżone w kasacji postanowienia, co skutkowało koniecznością uchylenia ich obu i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu w celu nadania jej dalszego biegu, tj. wezwania Prokuratora Rejonowego w Jeleniej Górze w trybie art. 120 § 1 k.p.k. do uzupełnienia braku apelacji z dnia 17 listopada 2020 r. poprzez jej podpisanie, a następnie w zależności od wyników tej czynności, podjęcia dalszych działań w przedmiocie przyjęcia środka odwoławczego.

W konsekwencji uchyleniu podlegał także wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa 335/20, bowiem oczywiście zasadny jest zarzut skierowany przeciwko tej decyzji stosowania prawa, jako dotkniętej rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem art. 425 § 1 k.p.k. w zw. z art. 444 § 1 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., które polegało na dokonaniu niepełnej kontroli odwoławczej wyroku Sądu *a quo*, bowiem nastąpiła ona z nieuzasadnionym pominięciem środka odwoławczego wniesionego przez oskarżyciela publicznego. W tym zakresie wystarczające było jednak uchylenie zaskarżonego wyroku wyłącznie w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze co do rozstrzygnięcia o karze wobec obu skazanych, a w konsekwencji przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym jedynie w tym zakresie. Powyższa decyzja oznacza, że Sąd Apelacyjny we Wrocławiu będzie zobowiązany do rozpoznania apelacji oskarżyciela publicznego (w razie uzupełnienia braku formalnego), a także ponownego rozpoznania apelacji oskarżonego T. B.. Te apelacje dotyczą bowiem rażącej niewspółmierności karny.

Uwzględnienie kasacji na niekorzyść A. D. i T. B. było możliwe z uwagi na jej wniesienie przez Prokuratora Generalnego przed upływem roku od uprawomocnienia się zaskarżonych orzeczeń Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (art. 524 § 4 *a contrario* k.p.k.).

W związku z tym, że obrońcy z urzędu A. D. i T. B. występowali na rozprawie kasacyjnej, Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa zarówno na rzecz adw. J.L., jak i adw. B. W. kwoty po 738 zł, w tym 23% VAT, a na rzecz adw. J. L. dodatkowo kwotę 777 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie wydano na podstawie § 2, § 3, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[as]